

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2022 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Monika Roslan - Karasińska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 22 listopada 2022 r. w Warszawie

sprawy B. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o przeliczenie emerytury

na skutek odwołania B. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 01 kwietnia 2022 r. znak: (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 605/22

UZASADNIENIE

B. P. w dniu 11 maja 2022 r. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 1 kwietnia 2022 r., znak: (...), wnosząc o obliczenie jej emerytury na bazie podstawy zwaloryzowanej na 2022 r. z zastosowaniem najkorzystniejszego średniego dalszego trwania życia, czyli poprzez podzielenie jej całego zwaloryzowanego kapitału przez aktualne ŚDTŻ dla wieku odwołującej, podobnie jak to zostało przeprowadzone dla emerytów, którzy byli w OFE, ponieważ emerytura powinna być urealniona, w związku z prognozowanym krótszym czasem trwania życia, który dotyczy wszystkich emerytów, którzy mieli ustaloną emeryturę zgodnie z art. 26, a nie tylko tych, którzy przystąpili do OFE.

W uzasadnieniu swojego stanowiska odwołująca podniosła, że czuje się pokrzywdzona i upokorzona przez odmowną decyzję ZUS, wskazując, że świadczenie było wyższe od średniego wynagrodzenia w momencie przejścia na emeryturę, a teraz jest na poziomie średniego wynagrodzenia. Odwołująca podkreśliła, że zapracowała sobie na nie pracując prawie cały czas na stanowiskach kierowniczych na różnych szczeblach, często po godzinach. Wskazała, że jest pracownikiem zasłużonym dla energetyki i uczestniczyła w jej transformacji. Posiada srebrny i złoty krzyż zasługi od Prezydenta RP, właśnie za czynny udział i zaangażowanie. W dalszej części uzasadnienia odwołująca podniosła, że zna osoby, które miały spokojną pracę i nie taką odpowiedzialną, a teraz w wyniku przeliczenia z zastosowaniem korzystniejszych ŚDTŻ na podstawie art. 26c, ich poziom emerytury wzrósł o 50 %. tylko dlatego, że ich składki emerytalne z OFE wróciły do ZUS. Ubezpieczona podkreśliła, że jej maksymalne składki w 100% były cały czas w ZUS, który nimi dysponował i korzystał. B. P. wskazała, że nie może się pogodzić, z niezasłużonym gorszym traktowaniem, od 9 lat jest wdową i nie ma dzieci, musi utrzymać się sama z jednej emerytury i nie ma na kogo liczyć (odwołanie z dnia 11 maja 2022 r. – k. 3-5 a.s.)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu swojego stanowiska organ rentowy wskazał, że ubezpieczona pobiera emeryturę powszechną przyznaną decyzją z dnia 29 października 2016r. W dalszej części uzasadnienia organ rentowy przywołał treść art. 25 oraz art. 36 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i wskazał, że emerytura podlegała zawieszeniu z powodu kontynuowania zatrudnienia. Decyzją z dnia 04 października 2016r. po przedłożeniu świadectwa pracy, organ rentowy ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury przyjmując średnie dalsze trwanie życia ustalone na dzień złożenia wniosku o podjęcie wypłaty emerytury. Natomiast decyzją z dnia 19 września 2017r. przeliczono świadczenie z uwzględnieniem składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonej po dniu ustalenia prawa do świadczenia i przy przyjęciu średniego dalszego trwania życia na dzień złożenia wniosku o przeliczenie z dnia 15 września 2017r. Organ rentowy wskazał, że w dniu 28 marca 2022r. B. P. złożyła wniosek o ponowne obliczenia świadczenia z zastosowaniem najkorzystniejszego średniego dalszego trwania życia oraz z uwzględnieniem składek zapisanych na koncie po przyznaniu świadczenia. Zaskarżoną decyzją z dnia 01 kwietnia 2022r. organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do ponownego przeliczenia emerytury z uwzględnieniem składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonej po przyznaniu świadczenia, ponieważ po dniu 01 września 2017r. Pani B. P. nie pozostawała w zatrudnieniu. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że przepis art. 26 c ustawy emerytalnej dotyczy osób pobierających okresową emeryturę kapitałową. Odwołująca takiego świadczenia nie pobiera. Wobec powyższego organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania (odpowiedź na odwołanie z dnia 8 czerwca 2022 r. – k. 7 a.s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

B. P., urodzona w dniu (...), złożyła w dniu 9 sierpnia 2016 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o przyznanie emerytury. Organ rentowy po rozpoznaniu wniosku przyznał odwołującej prawo do emerytury od dnia 29 sierpnia 2016 r. na mocy decyzji z dnia 29 sierpnia 2016 r., znak: (...) w kwocie 5159,78 zł złotych, ustalono wówczas śdtż w wymiarze 251,30 miesięcy. Wypłata emerytury została zawieszona, bowiem ubezpieczona kontynuowała zatrudnienie (wniosek z dnia 9 sierpnia 2016 r. i decyzja z dnia 29 sierpnia 2016 r. – akta organu rentowego).

W dniu 30 września 2016 r. odwołująca złożyła do organu rentowego wniosek o podjęcie wypłaty emerytury w związku z rozwiązaniem umowy o pracę (wniosek z dnia 30 września 2016 r. – k. 9 akta organu rentowego). Decyzją z dnia 4 października 2016 r., znak: (...) organ rentowy ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury od 1 września 2016 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Wysokość emerytury wyniosła 5174,20 zł, ustalono wówczas śdtż w wymiarze 250,60 miesięcy (decyzja z dnia 4 października 2016 r. – k. 11 a.r.).

W dniu 15 września 2017 r. odwołująca złożyła do organu rentowego wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalno-rentowego (wniosek z dnia 15 września 2017 r. – k. 13-14 a.s.). Decyzją z dnia 19 września 2017 r., znak: (...) organ rentowy przeliczył emeryturę od 1 września 2017 r., ustalając jej wysokość na kwotę 5221,66 zł (decyzja z dnia 19 września 2017 r. – k. 15 a.r.).

W dniu 28 marca 2022 r. odwołująca złożyła do organu rentowego wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno-rentowego (wniosek z dnia 28 marca 2022 r. – k. 17 a.r.). Zaskarżoną decyzją z dnia 1 kwietnia 2022 r., znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił prawa do przeliczenia emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że decyzją z dnia 19 września 2017 r. oddział dokonał przeliczenia emerytury ubezpieczonej uwzględniając składki odprowadzone do 31 sierpnia 2017 r. W związku z tym, że po 1 września 2017 r. ubezpieczona nie podjęła ponownie zatrudnienia, brak jest podstaw do przeliczenia świadczenia – poprzez doliczenie składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonej, wskazując, że emerytura wypłacana będzie w dotychczasowej wysokości. Nadto organ rentowy wskazał, że średnie dalsze trwanie życia na dzień osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego wynosi 252,30 m-cy oraz złożenia wniosku o podjęcie wypłaty emerytury wynosi 250,60 m-cy. W decyzji z dnia 4 października 2016 r. przyjęto najkorzystniejszą wartość średniego dalszego trwania życia (decyzja odmowna z dnia 1 kwietnia 2022 r. – k. 19 a.r.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych. Wiarygodność zebranych dokumentów nie była kwestionowana przez strony procesu.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie B. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 1 kwietnia 2022 r., znak: (...), jako niezasadne, podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 240) zwanej dalej „ustawą”, wysokość okresowej emerytury kapitałowej stanowi iloraz kwoty środków zewidencjonowanych na subkoncie ustalonych na dzień, o którym mowa w art. 8 pkt 2, i średniego dalszego trwania życia, o którym mowa w art. 26 ustawy.

W świetle art. 26 ust. 1-6 ustawy emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach. Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia, z uwzględnieniem ust. 3, dla wieku ubezpieczonych określonego w myśl ust. 2. Tablice, o których mowa w ust. 4 są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego, z uwzględnieniem ust. 6. Jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego, do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 stosuje się tablice trwania życia obowiązujące w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn.

Średnie dalsze trwanie życia to wielkość statystyczna, która określa przeciętny okres, jaki zazwyczaj, statystycznie upływa od ustalenia prawa do emerytury do dnia śmierci ubezpieczonego. W gruncie rzeczy chodzi o ustalenie przewidywanego okresu pobierania przez daną osobę emerytury i równomiernego rozłożenia zgromadzonych składek i ewentualnie kapitału początkowego w ramach tego okresu. Średnie dalsze trwanie życia wyrażane jest w miesiącach i ustalane wspólnie dla kobiet i mężczyzn. Okres ten wynika z komunikatu prezesa GUS w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn, ogłaszanego corocznie w terminie do 31 marca. Ogłoszone w ten sposób tablice średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn mają zastosowanie do emerytur na przyszłość przyznawanych od 1 kwietnia do 31 marca następnego roku. Im wskazany tam okres średniego dalszego trwania życia dla osoby w wieku ubezpieczonego przechodzącego na emeryturę jest dłuższy, tym emerytura jest niższa. Oznacza to, że im później nastąpi przejście na emeryturę, tym większa będzie jej wysokość. Ustalając dalsze średnie trwanie życia dla potrzeb obliczenia emerytury przyznawanej z urzędu, przyjmuje się tablice obowiązujące w dniu, od którego zostanie przyznana ta emerytura.

Z analizy art. 26 ust. 5 ustawy wynika, że wskaźnik średniego dalszego trwania życia jest podstawą przyznania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego. Ustalenie z jakiej daty należy zastosować wskaźnik średniego dalszego trwania życia do obliczenia wysokości emerytury wymaga analizy ogólnych przepisów dotyczących momentu nabycia i wypłaty świadczeń. Zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Niewątpliwie jednak samo spełnienie przesłanek warunkujących prawo do świadczenia nie stanowi jeszcze podstawy do wypłaty świadczenia. Podstawę taką stanowi wniosek o przyznanie i wypłatę świadczenia. Wobec tego dopiero złożenie wniosku o świadczenie powoduje obowiązek jego wypłaty. O ile ocena spełnienia warunków do nabycia prawa do świadczenia następuje według przesłanek warunkujących nabycie tego prawa obowiązujących w dacie spełnienia ostatniej przesłanki, o tyle określenie wysokości świadczenia związane jest z datą złożenia wniosku o jego wypłatę. Wynika to wprost z treści art. 25 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne,

z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy.

Sąd zważył, że jeżeli obliczenie wysokości emerytury następuje na datę złożenia wniosku o wypłatę emerytury, to do ustalenia wysokości tego świadczenia mają zastosowanie tablice średniego dalszego trwania życia obowiązujące na datę złożenia takiego wniosku. W sytuacji, gdy prawo do emerytury zostało zawieszona na podstawie art. 103a ustawy z powodu kontynuowania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, do obliczenia wysokości emerytury będzie miała zastosowanie tablica średniego dalszego trwania życia obowiązująca na moment dostarczenia świadectwa pracy potwierdzającego zakończenie tego stosunku pracy. Decyzją z dnia 4 października 2016 r., po przedłożeniu świadectwa pracy, organ rentowy ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury przyjmując średnie dalsze trwanie życia ustalone na dzień złożenia wniosku o podjęcie wypłaty emerytury. Natomiast decyzją z dnia 19 września 2017 r. organ rentowy przeliczył świadczenie z uwzględnieniem składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonej po dniu ustalenia prawa do świadczenia i przy przyjęciu średniego dalszego trwania życia na dzień złożenia wniosku o przeliczenie z dnia 15 września 2017 r. W rozpatrywanej sprawie ubezpieczona po 1 września 2017 r. nie podjęła ponownie zatrudnienia, wobec czego brak jest podstaw do przeliczenia świadczenia. Słusznie organ rentowy wskazał, że w decyzji z dnia 4 października 2016 r. przyjęto najkorzystniejszą wartość średniego dalszego trwania życia. Wobec powyższego obowiązujące przepisy prawa nie dają możliwości w tej sytuacji faktycznej podzielenia wartości podstawy emerytury o śdtz obowiązujące w 2022 r., ponieważ przedmiotowy wniosek nie dotyczył prawa do ustalenia i wypłaty świadczenia, a jedynie do ponownego przeliczenia jego wysokości. Nadto, jak słusznie podniósł organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie, że powołany w odwołaniu przez B. P. przepis art. 26c ustawy emerytalnej dotyczy osób pobierających okresową emeryturę kapitałową, zaś odwołująca takiego świadczenia nie pobiera.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., jak w sentencji wyroku.